

lakoznék, amely kérdések és feleletek formájában utasítást adna arra nézve, hogy a gyermek bizonyos korában különösen mit figyeljünk meg, mit jegyezzünk fel, milyen kérdéseket intézzünk a gyermekhez, hogy bizonyos nyelvi forma létezéséről vagy hiányáról meggyőződhesünk stb. Azt hiszem, hogy egy ilyen segédfüzet nagyban hozzájárulna a gyermeknyelvkutatás fejlesztéséhez.

Az értékes könyvecske mindenesetre megérdemli, hogy a szülők és a pedagógusok figyelmét felhívjuk rá.

Luz Gyula.

Dr. Koczogh András: *A tiszta élet.* Tanulóknak és szülőknek. Bp. (1928.) Vita Irodalmi és Nyomdai Vállalat. (8-r., 24 l.)

A kemény parancs. Összeállították: **Dr. Marczell Mihály** és **Dr. Koszterszitz József.** Bp. 1928. Élet Irodalmi és Nyomdai Rt. (8-r., VIII + 350 l.)

Dr. Oker-Blom Miksa: *A gólya-mese helyett.* Egy pár szó szülőkhöz s fiúkhoz és leányokhoz. Finnből fordította *Pálfi Márton.* (*Szülők Könyvtára.* Szerkeszti *Imre Sándor.* 9—10. szám.) Bp. (1928.) Studium. (K. 8-r., 64 l.)

E három munka a magyar szexuális pedagógiai irodalom gyarapodását jelenti. Megegyeznek abban, hogy ugyanarra a célra törekszik mindegyik: a nemi ösztön nevelését akarja az egészség és az erkölcs figyelembevételével előmozdítani; azonban nagy különbségek is vannak közöttük.

Már terjedelem dolgában is nagyon eltérnek egymástól. Egyikük (*A tiszta élet*) csak vékony füzetke, másikuk (*A kemény parancs*) egy vaskos kötetre terjed. Különbőféle olvasóközönségnek is vannak szánva. A finn szerző műve a szülőknél kívül kisebbfajta gyermekek számára készült; Koczogh Andrásé hasonlóképp szól ugyan a szülőknek is, de elsősorban mégis a középfokú iskolák fiúösvendékeit tartja szem előtt; a Marczell Mihály és Koszterszitz József szerkesztette munka pedig a főiskolás ifjak akarátát óhajtja a jelzett irányban nevelni. Továbbá nem egyformák azok az eszközök sem, amelyekkel az egyes szerzők hivatásuknak és egyéniségüknek megfelelően hatni akarnak az ifjúságra. A finn orvos főként természettudományi, nevezetesen élettani és egészségügyi szempontból tekinti a kérdést. Főcélja az élettani jelenségekről való teljesen őszinte, mégis tapintatos felvilágosítás. Mindazáltal igazságtalanság volna, ha azt mondanánk, hogy az orvos-pedagógus egészen mellőzi az erkölcsi mozzanatokat; nem is cselekednék helyesen, ha mellőzné. *A kemény parancs* szerzői — egy népes egyetemi internátus (a budapesti Szent Imre-Kollégium) elüljárói — a vallás segítségével igyekeznek közelebb jutni a nehéz probléma megoldásához. Mint az ifjúság vallásos életének gondozásával foglalkozó papi személyek bölcs belátással hallgatnak a kérdésnek élettani és orvostudományi vonatkozásairól (ezeknek részletes fejtegetése nem is illelnek hozzájuk), hanem a vallásból fakadó erővel akarják támogatni az ifjakat ösztönéletük szabályozásának nem könnyű munkájában. Végül *A tiszta élet* pedagógus írója mintegy középhelyet foglal el az orvos és az egyházi személyek között, midőn kis füzetében az orvosi szempontokat körülbelül egyenlő arányban kapcsolja össze az erkölcsi szempontok érvényesítésével, továbbá.

a vallásból meríthető erkölcsi ráhatások kiaknázásával. Minthogy pedig hivatalos nevelő a kérdésnek orvosi részében nem nyilatkozhatik a szakember biztosságával és tekintélyével, okosan tette a szerző, hogy a címlap tanúsága szerint orvossal is átnéztette munkáját.

Mind a három mű a legnemesebb szándék szülötte, és mindegyik értékes a maga nemében. N.

Philipp Michels: Blick in die Zukunft des Bildungswesens Gehörloser Vortrag, gehalten auf der Samuel Heinicke Jubiläumstagung des Bundes deutscher Taubstümmenlehrer. Sonderabdruck aus dem Versammlungsbericht. Selbstverlag des Bundes. Leipzig, 1927. (N. 8-r., 24 l.)

A szerző a siketnémák nevelő-oktatását úgy is, mint jeles gyakorlati szakember, úgy is, mint a gyógypedagógiai tanárképző előadó tanára alaposan ismeri s e mellett széleskörű nyelvtudása lehetővé teszi, hogy a németen kívül az angol, francia és amerikai kútforrásokból is meríthessen.

Előttünk lévő művében kritikai szemlét tart a siketnémaoktatás mai eredményei felett, azokkal nincs megelégedve és keresi a hibák orvoslásának eszközeit.

Hogy állásfoglalását jobban megérthessük, tudnunk kell, hogy a jelelést s a jeleléssel való beszédet a siketnéma-intézetekben ma már nem tanítják, a hangos beszédet s a beszédnek mások ajakáról való leolvasását alapozzák a siketnémák oktatása. A szakemberek a jelbeszédet károsnak ítélik és arra törekcszenek, hogy a siketnémák egymás közt is hangos beszéd útján társalognanak, mert csak így lehet őket elzárkózottságukból kiemelni s a beszélő társadalomba beilleszteni. A siketnémák viszont a jelbeszédet szeretik, az az ő — hogy úgy mondjam — anyanyelvük. Az intézetekbe összehozott kis siketnémák csakhamar találják ki jelbeszédet maguknak s egymás közt azon társalognak. Az újonnan bekerülő siketnéma. gyermekek ezt a jelbeszédet csakhamar megtanulják s folyik a jelbeszéd, ami — természetesen — a hangos beszéd rovására megy. A jelelő siketnémák pedig kirekesztődnek a beszélő társadalomból s épp az ellenkező célt érik el, mint amit az intézetek tűztek maguk elé.

A szerző a siketnémák hangos beszédének a híve s mindenáron ennek eredményesebbé tételére törekszik, ennek akadályait igyekezik eltüntetni.

Mindenekelőtt megállapítja, hogy ha a siketnémaoktatás külső képét, a palotaszerű intézeteket, azok felszerelését és a rájuk fordított nagy összegeket vesszük, talán sok történt, de a palotaintézetek szerinte sokkal nagyobb méretűek, semhogy a siketnémák élőbeszéde betölthetné őket. Mert ha a siketnéma-intézetek legfőbb célját, a hangos beszéd megtanítását tekintjük, be kell látnunk, hogy a társadalom nagy anyagi hozzájárulása, a szakemberek önfeláldozó munkája ellenére a siketnémák a fényes intézetekben alig-alig tanulnak meg beszélni.

Mi ennek az oka, hogyan lehetne ezen segíteni?

Azt mondja, behatóbban kell foglalkozni a siketnémaoktatás segéd-tudo-